

Card. Zenon Grocholewski, *La filosofia del diritto di Giovanni Paulo II*, Editrice FALMA EDIUM, Roma 2003, ss. 63

Autor książki nie wymaga dokładnej prezentacji, gdyż jest dziś znany w całym Kościele katolickim. Nie zaszkodzi jednak przypomnieć, że całe jego życie kapłańskie, biskupie i kardynalskie związane jest z Rzymem. Tu przybył już wkrótce po święceniach kapłańskich i w roku 1973 uzyskał doktorat prawa kanonicznego na Uniwersytecie Gregoriańskim. Przez wiele lat pracował w Najwyższym Trybunale Sygnatury Apostolskiej, kolejno jako: notariusz, kanclerz, sekretarz i prefekt. W latach 1980-1984 wykładał na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim. Był członkiem komisji, która z Ojcem Św. Janem Pawłem II studiowała projekt kodeksu prawa kanonicznego oraz projekt reformy Kurii Rzymskiej. Wygłaszał i wygłasza liczne referaty na kongresach międzynarodowych i w centrach naukowych różnych krajów świata. Dnia 6 stycznia 1983 r. przyjął sakrę biskupią w Rzymie z rąk Jana Pawła II, zaś 16 grudnia 1991 r. został podniesiony do godności arcybiskupa. W dniu 15 listopada 1999 Jan Paweł II mianował go prefektem Kongregacji Wychowania Katolickiego (Congregazione per l'Educazione Cattolica), a 21 lutego 2001 r. podniósł go do godności kardynalskiej.

Sygnalizowana publikacja jest włoską wersją książki autora pt.: *Filozofia prawa w nauczaniu Jana Pawła II* (Poznań 1996, ss. 40). Ukazały się także jej tłumaczenia na język słowacki, hiszpański, portugalski i węgierski. Zawartość publikacji pochodzi z wykładu wygłoszonego w języku francuskim podczas międzynarodowego spotkania, zorganizowanego przez Instytut Europejski Relacji Kościoła – Państwo na temat: *Jan Paweł II i społeczność polityczna* (Paryż, 30 XI-1XII 1990). Niniejsze wydanie poprzedzone jest przedmową dr. Luigi Cirillo, zawierającą syntezę prezentowanej pozycji.

Na całą zawartość publikacji składają się trzy krótkie części. W pierwszej ks. kard. Grocholewski prezentuje filozofię prawa według kard. Karola Wojtyły. Znajdujemy tu dwa główne odcinki tematyczne: „człowiek – jako podmiot osobowy” i „osoba a wspólnota”. W pierwszej części autor uwydatnia takie problemy, jak: podmiotowość osoby ludzkiej, wolność, autodeterminacja, prawda o dobru, świadomość, autorealizacja, transcendencja osoby w czynie, integracja osoby w czynie. W drugiej części jest mowa o partycypacji osobowej, o wymiarze personalnym, społecznym i prawnym człowieka, o miłości, alienacji, indywidualizmie i totalitaryzmie, solidarności i opozycji. Lektura tekstu pozwala zauważyć, że autor prezentuje tu wizję osoby kard. Karola Wojtyły na podstawie jego dzieła: *Osoba i czyn* (Kraków 1969) oraz artykuł: *Osoba: podmiot i wspólnota* („Roczniki Filozoficzne” 24 (1976) z. 2, s. 5-39).

W drugiej części publikacji znajdujemy filozofię prawa w ujęciu papieża Jana Pawła II. Autor omawia tu następujące zagadnienia: integralny wymiar godności osoby, prawa człowieka, jego wolność w relacji do prawdy o dobru, praca, prawdziwy postęp, solidarność i dialog, miłość.

Trzecią część publikacji stanowią wnioski końcowe. Autor podsumowuje tu przeprowadzone rozważania i stawia tezę o niewystarczalności filozofii prawa, która musi być dopełniona teologią prawa.

Książka ks. kard. Grocholewskiego jest szczególnie ważna dla prawników. Ukazuje bowiem osobę ludzką jako podmiot, który posiada swoje prawa, ale i zobowiązania. Prawo jest rozpoznawane, a niekiedy i tworzone przez człowieka. Jego celem jest dobro wspólne poszczególnych ludzi i całej społeczności. Swoje ugruntowanie znajduje w naturze ludzkiej, w osobowym wymiarze człowieka.

ks. Ignacy Dec